

Handläggningsordning för att inrätta, revidera, ställa in eller avveckla program och kurser, samt för att inrätta eller avveckla huvudområden

Fastställd av rektor 2016-11-29
Dnr: FS 1.1-1986-16

Denna handläggningsordning ersätter tidigare handläggningsordning fastställd av rektor 2015-05-19

Typ av dokument:	Handläggningsordning
Beslutad av:	Rektor
Giltighetstid:	Tillsvidare
Område:	Utbildning
Ansvarig enhet:	Planeringsenheten

Sammanfattning

För att ständigt förbättra kvaliteten i Umeå universitets utbildningsutbud sker det kontinuerliga förändringar vad gäller program, kurser och huvudområden. Dokumentet beskriver hur man går tillväga för att skapa nya, ställa in, göra uppehåll i eller avsluta program och kurser vid Umeå universitet. Hur nya huvudområden inrättas eller befintliga avslutas beskrivs också i handläggningsordningen. Dokumentet går även internt under benämningen Fakir.

Handläggningsordning för att inrätta, revidera, ställa in eller avveckla program och kurser samt för att inrätta eller avveckla huvudområden

Föreliggande handläggningsordning gäller för program, programkurser och fristående kurser vid Umeå universitet¹. Handläggningsordning för program som leder till gemensam examen (Joint Programme) som genomförs gemensamt mellan lärosäten, regleras i *Handläggningsordning avseende att inrätta, revidera, ställa in eller avveckla utbildningar som leder till gemensam examen på grundnivå eller avancerad nivå* (Se Regelverk/Utbildning/Handläggningsordning; se också *Handbok för planering och utveckling av gemensamma studieprogram*).

Handläggning av program, programkurser och huvudområden anges nedan under *A Handläggningsordning* och under *B Kriterier för program*. Under *C Kriterier för kurser* anges kriterier för både programkurser och fristående kurser. Under *D Kriterier för huvudområde* anges kriterier vid inrättande eller avveckling av huvudområde för generell examen respektive konstnärlig examen.

Några definitioner:

- Med *inrättande av program eller kurs* avses att ett nytt program eller en ny kurs erbjuds. Här inbegrips *fastställande* och att *bjuda ut*.
- Med att *inte utlysa* eller *ställa in antagning till program eller kurs* avses när beslut tas om att ett program eller en kurs inte ska erbjudas vid nästkommande kurs- eller programtillfälle².
- Med *revidera program eller kurs* avses förändringar inom ramarna för ett program eller en kurs.
- Med *avveckling* avses att ett program eller kurs inte längre kommer att erbjudas.

Syftet med en tydlig handläggningsordning är att den kan bidra till en kvalitetssäkring av utbildningsutbudet. Det är av betydelse att det finns en process som är tydlig och transparent för alla inblandade. Handläggningsordningen ska ligga till grund för det arbete med förändringar av utbildningsutbudet som sker i verksamheten. Varje fakultet kan med denna som grund utarbeta och fastställa sina egna rutiner. Det betyder exempelvis att vissa beslut kan vidaredelegeras (vilka beslut framgår av respektive fakultets delegationsordning). I handläggningsordningen jämföras lärarhögskolan med fakultet där beslut avser kurser och program inrättade av lärarhögskolan.

¹ Fristående kurser kan också läsas inom ett program som obligatorisk, valbar eller valfri kurs.

² Att ställa in antagning är detsamma som ”nollintag” eller att programmet/ kursen är ”vilande”.

Nedan används *programråd* som benämning för den instans som leder ett utbildningsprogram.

I samband med att ett nytt program inrättas beslutas även om tidpunkt för uppföljning av angivna kriterier för inrättande. Uppföljning ska genomföras senast tre år efter programmets start. Programrådet ansvarar för att planera och genomföra uppföljning av angivna kriterier. Resultatet av beslutad uppföljning redovisas för programmets värd fakultet.

A. HANDLÄGGNINGSSORDNING

1. Inrättande av program, programkurs, huvudområde eller inriktning inom huvudområde

Aktivitet	Program	Programkurs	Huvudområde (eller inriktning inom huvudområde)
<i>Förslag</i>	Fakultetsnämnd, programråd eller institution	Fakultetsnämnd, programråd eller institution	Fakultetsnämnd, programråd eller institution
<i>Tillstyrka/avstyrka</i>	1) Fakultetsnämnd* 2) Utbildnings- strategiska rådet**	Programråd/institution	1) Fakultetsnämnd* 2) Utbildnings- strategiska rådet**
<i>Beslut om inrättande</i> (på basis av kriterier)	Rektor	Fakultetsnämnd	Rektor
<i>Tidpunkt för beslut</i>	Senast 30 sep respektive 31 jan	Löpande ***	Löpande
<i>Beslut om tidpunkt för uppföljning av kriterier</i>	Rektor	--	--

* Vid inrättande av fakultetsöverskridande program, huvudområde eller inriktning av huvudområde, gäller att värdafakulteten tillstyrker eller avstyrker efter hörande av övriga berörda fakulteter.

** Innan beredning i utbildningsstrategiska rådet inhämtas yttrande från Studentcentrum gällande utbildningsplan, examensbeskrivning och huvudområde (se sid 8). Gäller det ny inriktning inom ett redan inrättat huvudområde, fastställs inriktningen i en examensbeskrivning. Förslag till examensbeskrivning tillstyrks av fakultetsnämnden och rektor fastställer efter föredragning av Studentcentrum. Inriktning inom befintligt huvudområde ska beredas i Utbildningsstrategiska rådet enbart om inriktningen kan antas beröra annan fakultet.

*** Idag läses ändringarna i Selma ett år före programstart.

2. Revidering av program eller programkurs

Aktivitet	Program	Programkurs
<i>Förslag</i>	Fakultetsnämnd, programråd eller institution	Fakultetsnämnd, programråd eller institution
<i>Tillstyrka/avstyrka</i>	Programråd/institution	Programråd/institution samt berörda fakulteter

Beslut (på basis av kriterier)	Fakultetsnämnd* (Rektor vid beslut som påverkar examensbeskrivning)	Fakultetsnämnd
Tidpunkt för beslut	I god tid innan programmet är sökbart**	Löpande ***

* För fakultetsöverskridande program gäller att värd fakulteten beslutar efter hörande av övriga berörda fakulteter. Vid oenighet mellan berörda fakulteter ska frågan lyftas till rektor.

** I normalfallet 15 mars och 15 september för den svenska antagningen

*** Idag låses ändringarna i Selma ett år före programstart.

3. Beslut om att inte utlysa eller ställa in antagning till program eller programkurs

Aktivitet	Program	Programkurs
Förslag	Fakultetsnämnd, programråd eller institution	Programråd eller institution
Tillstyrka/avstyrka	Programråd/institution*	Programråd/institution
Beslut (på basis av kriterier)	Fakultetsnämnd**	Fakultetsnämnd**
Tidpunkt för beslut	Beslut att <u>inte utlysa</u> ska tas före 15 mars eller 15 september Beslut att <u>inte anta</u> tas före urval 1 i respektive antagningsomgång	

* När initiativ tas och/eller förslag läggs av fakultetsnämnd gäller att berört programråd och berörda institutioner ska höras.

** För fakultetsöverskridande program ska vid oenighet mellan berörda fakulteter frågan lyftas till rektor.

4. Avveckling av program, huvudområde eller inriktning inom huvudområde

Aktivitet	Program	Huvudområde (inriktning inom huvudområde)
Förslag	Fakultetsnämnd, programråd eller institution	Fakultetsnämnd, programråd eller institution
Tillstyrka/avstyrka	1) Fakultetsnämnd* 2) Utbildningsstrategiska rådet	1) Fakultetsnämnd* 2) Utbildningsstrategiska rådet
Beslut (på basis av kriterier)	Rektor	Rektor
Tidpunkt för beslut	Innan programmet planerar att bjudas ut	Löpande

* För fakultetsöverskridande program gäller att värd fakultet tillstyrker eller avstyrker efter hörande av övriga berörda fakulteter

B. KRITERIER FÖR PROGRAM

Kriterier som ska beaktas vid inrättande, revidering, utlysning, samt inför beslut om att ställa in antagning eller avveckla program

Beredning inför beslut om utbildningsprogram görs i enlighet med nedanstående kriterier. Innan en ansökan behandlas i utbildningsstrategiska rådet ska fakulteten inhämta ett skriftligt yttrande från Studentcentrum som visar att ansökan är fullständig och att utbildningsplan och examensbeskrivning är korrekt utformade. Vid rektors beslut om inrättande av ny utbildning sker föredragning av företrädare för värd fakulteten.

Om ny lokal examensbeskrivning behöver fastställas ska värd fakulteten, efter att programmet inrättats, kontakta Studentcentrum för säkerställande av dess slutgiltiga utformning. Vid rektors beslut om fastställande av examensbeskrivningar sker föredragning av Studentcentrum. Om en sedan tidigare inrättad examensbeskrivning ska upphävas, ska förslaget tillstyrkas av värd fakulteten och rektor beslutar efter föredragning av Studentcentrum.

1. Kriterier för beslut om inrättande av program

En samlad bedömning utifrån nedanstående kriterier ska ligga till grund för beslut att *inrätta* ett nytt utbildningsprogram.

Motiv för inrättande	Beskriv varför programmet ska startas. Relatera programmet till närliggande program vid UmU samt till liknande program vid andra universitet och högskolor.
Arbetsmarknaden	Redovisa utbildningens relevans, det vill säga en analys av utbildningens innehåll och inriktning i relation till arbetsmarknadens behov. Gör en bedömning av arbetsmarknaden för studenter efter genomgången utbildning, i dagsläget och på några års sikt. Redovisa eventuella diskussioner som förts med bransch/avnämare.
Rekrytering av studenter/Studenters efterfrågan	Beskriv programmets målgrupp. Beskriv genomförda och/eller planerade informations- och marknadsföringsinsatser. Om möjligt, ange vilket söktryck som finns på liknande program vid andra lärosäten.
Innehåll och upplägg	Beskriv översiktligt programmets innehåll, uppläggning och examinationsformer. Ange om flera fakulteter medverkar i programmet.
Kvalitetssäkring	Beskriv hur man säkerställer att studenterna når de lärandemål (FSR) som finns upprättade.
Arbetslivsorientering	Ange vilka åtgärder har vidtagits för att ge studenterna nödvändiga och relevanta kontakter med arbetslivet (praktik, fältstudier, gästlärare, examensarbete etc.)

Internationalisering	Beskriv vilka överväganden som gjorts med tanke på internationalisering av utbildningen.
Lärarkompetens	Beskriv lärarkompetensens bredd och djup i relation till det föreslagna programmet och vilka eventuella behov av nyanställningar som föreligger. För yrkesutbildningar ska lärarnas yrkeskompetens beaktas. Redovisa den forskningsanknytning som finns.
Utbildningsmiljö	Ange om det finns tillgång till funktionella lokaler och utrustning. Ange vilka behov av anpassning som finns ur ett tillgänglighetsperspektiv. Beskriv hur ser den studiesociala miljön ut för utbildning på andra orter.
Konsekvenser	Ange om någon utbildning kommer att avvecklas i och med inrättandet av den nya utbildningen. Redogör för ev. konsekvenser utbildningen kan få för andra fakulteter/institutioner.
Ekonomi	Redovisa en ekonomisk kalkyl som visar på programmets långsiktiga bärkraft. Beskriv om det finns lokaler och utrustning som är nödvändig för utbildningens genomförande. Redovisa ev. investeringsbehov som finns och hur dessa ska finansieras. Vid fakultetsövergripande utbildningar redovisas ev. ekonomiska överenskommelser.
Styrdokument	Bifoga förslag till utbildningsplan (upprättad i enlighet med universitetets utbildningsplanemall). Om ny lokal examensbeskrivning behöver fastställas ska förslag till examensbeskrivning bifogas (upprättad i enlighet med universitetets mall för examensbeskrivningar).

* För nätbaserad utbildning gäller att frågorna besvaras i möjligaste mån.

2. Kriterier vid revidering eller avveckling av program

En samlad bedömning utifrån nedanstående kriterier ska ligga till grund för beslut att revidera eller avveckla befintliga program.

Attraktionskraft	Antal sökande per plats är för lågt.
Kvalitetssäkring	Egen eller extern granskning visar på brister.
Ekonomi	Ekonomiska förutsättningar saknas; utbildningen i dess helhet eller ingående obligatorisk eller valbar kurs bär inte sina kostnader, eller utrymme saknas inom tilldelade budgetramar.

Lärarkompetens	Lärarkompetens saknas.
Arbetsmarknad	Arbetsmarknaden för examinerade studenter är otillräcklig.
Strategiska överväganden	Strategiska skäl för att revidera eller avveckla oavsett kvalitet, ekonomi, söktryck eller arbetsmarknad.

3. Kriterier vid beslut om att inte utlysa eller ställa in antagning

Utbildningens kvalitet, antal studenter och ekonomiska förutsättningar är viktiga aspekter vid bedömning om antagning till ett program ska göras eller om den ska ställas in. Ansvaret för en sådan bedömning åvilar programmets värd fakultet, som också har ansvaret för att berörda fakulteter hörs vid fakultetsöverskridande program.

4. Information vid avveckling av program/kurs

Dekan och prefekt/kontaktperson för aktuell utbildning/kurs ansvarar för att relevant information³ når berörda anställda samt studenter efter offentliggörandet. Studenter och studentkår ska också informeras om hur en eventuellt indragen examensrätt påverkar deras studier. För övergångsbestämmelser om studenters möjligheter till omprov på nedlagd kurs se ”Regler för betyg och examination, avsnitt 15.6”

³ Med relevant information till studenter avses t.ex. vilka förutsättningar som gäller för att kunna slutföra sin utbildning. Detta kan beröra dels innevarande studenter, dels studenter som har beviljats studieuppehåll men också studenter som har varit registrerade på programmet de närmast föregående läsåren utan att ha anmält avbrott och som inte har fullgjort kursfordringarna.

C. KRITERIER FÖR KURSER

Kriterier vid inrättande, revidering eller beslut om att inte utlysa eller ställa in antagning till kurser

1. Kriterier för inrättande av kurs

En samlad bedömning utifrån nedanstående kriterier ska tillsammans med kriterierna enligt *Utformning av kursplaner på grundnivå och avancerad nivå vid Umeå universitet* (Dnr: FS 1.1-292-15) ligga till grund för beslut att inrätta ny kurs.

Benämning på kursen	Ange svensk benämning på kursen. Gäller även kurser som erbjuds på annat språk.
Motiv för inrättande	Beskriv varför kursen ska inrättas. Ange om kursen ersätter annan kurs. Relatera kursen till närliggande kurser inom eller utom fakulteten.
Lärarkompetens i relation till den föreslagna kursen	Beskriv lärarkompetensens bredd och djup i relation till den föreslagna kursen och vilka eventuella behov av nyanställningar som föreligger. För programkurser inom yrkesutbildningar ska lärarnas professionskompetens beaktas.
Kvalitetssäkring	Beskriv hur man säkerställer att studenterna når de lärandemål (FSR) som finns upprättade.
Konsekvenser	Ange om inrättandet av den nya kursen kommer att medföra att annan kurs avvecklas. Beskriv om kursen får konsekvenser för andra institutioner/fakulteter.

Beslut om ny programkurs sker enligt *A HANDLÄGGNINGSORDNING* (s 3). Beslut om fristående kurs sker enligt berörd fakultets handläggningsordning. Vid inrättande av kurs som i väsentliga delar ligger inom ett annat huvudområde vid universitetet ska berörd institution vidtalas.

Regel *Utformning av kursplaner på grundnivå och avancerad nivå*,
<http://www.umu.se/regelverk/utbildning-pa-grund--och-avancerad-niva>

2. Kriterier vid revidering eller avveckling av kurs

En samlad bedömning utifrån nedanstående kriterier ska ligga till grund för beslut att revidera eller avveckla befintliga kurser.

Attraktionskraft	Antal sökande per plats är för lågt.
Kvalitetssäkring	Intern eller extern granskning visar på brister.
Ekonomi	Ekonomiska förutsättningar saknas; kursen bär inte sina kostnader, eller utrymme saknas inom tilldelade budgetramar.

Lärarkompetens	Lärarkompetens saknas.
Strategiska överväganden	Strategiska skäl för att revidera eller avveckla oavsett kvalitet, ekonomi, söktryck eller arbetsmarknad.
Konsekvenser	Beskriv om revidering/avveckling av kursen kommer att få konsekvenser för något utbildningsprogram.

Kursens kvalitet, antal studenter och ekonomi är viktiga aspekter vid bedömning om antagningen till en kurs ska göras eller om den ska ställas in. Ansvaret för en sådan bedömning åvilar kursansvarig institution. Denna har också ansvaret för att berörda institutioner och fakulteter hörs vid fakultets- och institutionsöverskridande kurser.

När det gäller revidering av kurser liksom beslut om att inte utlysa eller ställa in antagning ligger ansvar liksom handläggning på respektive fakultet/Lärarhögskolan. Ansvaret innebär också att utbildningsprogram, andra institutioner och fakulteter som berörs ska informeras i god tid.

D. KRITERIER FÖR HUVUDOMRÅDE

Kriterier vid inrättande eller avveckling av huvudområde

1. Kriterier vid inrättande av huvudområde

En samlad bedömning utifrån nedanstående kriterier ska ligga till grund för beslut att inrätta ett huvudområde.

Benämning	Ange huvudområdets benämning
Motiv för inrättande	Ange uppgift om för vilken examen som huvudområdet ska inrättas.
Innehåll och upplägg	Beskriv kursutbud som för närvarande planeras ingå inom huvudområdet.
Kvalitetssäkring	Beskriv hur lärandemålen för berörd examen uppnås (se Högskoleförordningen, Bilaga 2 - Examensordning). Beskriv vilka kompetenser som utvecklas inom huvudområdet.

Beakta därtill nedanstående kvalitetskriterier vid ansökan om inrättande av huvudområde.

	<i>Kriterier för huvudområde för generell examen</i>
<u>Kandidatexamen</u>	Disputerad lärare skall vara examinator på det självständiga arbetet.
<u>Magister- och masterexamen</u>	Disputerad lärare skall ha huvudansvar för och bedriva undervisning samt vara examinator på det självständiga arbetet. Aktiv forskning inom huvudområdet skall bedrivas vid Umeå universitet. Huvudområdet ska ha en koppling till forskarnivån så att det är möjligt att gå vidare till forskarutbildning såväl efter avlagd magister- som masterexamen.
	<i>Kriterier för huvudområde för konstnärliga examen</i>
<u>Konstnärlig kandidatexamen</u>	Lärare anställd på konstnärlig grund skall ha huvudansvar för undervisning och vara examinator på det självständiga arbetet.

<p><u>Konstnärlig magister- och masterexamen</u></p>	<p>Lärare anställd på konstnärlig grund skall ha huvudansvar för undervisning. Professor anställd på konstnärlig grund alternativt professor med avlagd konstnärlig doktorexamen skall vara examinator på det självständiga arbetet.</p> <p>Aktiv forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete inom huvudområdet skall bedrivas vid Umeå universitet.</p> <p>Huvudområdet ska ha en koppling till forskarnivån så att det är möjligt att gå vidare till utbildning på forskarnivå såväl efter avlagd konstnärlig magister- som masterexamen.</p>
--	--

Se även *Lokal examensordning vid Umeå universitet*,
http://www.umu.se/digitalAssets/155/155369_fs-1.1.2-482-14-lokal-examensordning.pdf

2. Kriterier för avveckling av huvudområde

En samlad bedömning utifrån nedanstående kriterier ska ligga till grund för beslut att avveckla ett huvudområde.

Motiv för avveckling	Beskriv varför huvudområdet ska avvecklas och på vilka nivåer (högskole-, kandidat-, magister- och/eller masternivå).
Kvalitetssäkring	Intern eller extern granskning visar på brister.
Ekonomi	Ekonomiska förutsättningar saknas; huvudområdet bär inte sina kostnader, eller utrymme saknas inom tilldelade budgetramar.
Lärarkompetens	Lärarkompetens saknas.
Strategiska överväganden	Strategiska skäl för att avveckla oavsett kvalitet, ekonomi, söktryck eller arbetsmarknad.
Konsekvenser	Beskriv om avveckling av huvudområde kommer att få konsekvenser, till exempel vilken/vilka examina som berörs och om övergångsregler behövs. Ange även vilka aktuella kursplaner inom huvudområdet som ska läggas ner.